

Ceza Hukuku Düzeninde Devlet Sırrı¹

Araştırma²

Zeki HAFIZOĞULLARI*

Prof. Dr., Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Usul Hukuku ABD.
(Prof. Dr., Başkent University Faculty of Law, Department of Criminal and Criminal Procedure Law).
(E-posta: zekih@baskent.edu.tr)

I

Efendim, hoş geldiniz.

Siz güzide insanlarla düşüncelerimi bölüşmek beni onurlandırmaktadır.

Bu fırsatı veren Türk Hukuk Kurumu mensuplarına teşekkürlerimi arz ediyorum.

Konumuz Ceza hukuku düzeninde Devlet sırrı.

Devlet sırrı, elbette hukukun diğer dallarının, özellikle Anayasa hukukunun, İdare hukukunun, hatta Özel hukukun konusudur.

Ancak, yoğun tartışmalar, Ceza hukukunda yapılmaktadır.

Bunun nedeni, sırrı açıklamanın suç, açıklamaya izin vermenin, hukuka uygunluk nedeni olmasıdır.

II

Öncesinde yakınmalar olmakla birlikte, Devlet sırrı hakkındaki esaslı tartışmalar, Aydınlanma düşüncesi ile birlikte başlamıştır. Aydınlanma, Devletin organları, kurum ve kuruluşları yerindeki kişilerin, eylem ve işlemlerinin nüfuz edilebilir, denetlenebilir olmasıdır. Kısacası, Aydınlanma, insanın insana hesap vermesidir.

Matbaanın icadı; Ümanizmayı, Ümanizma; Rönesans ve Reformu, Rönesans ve Reform; Aydınlanmayı tetiklemiştir. Aydınlanma, insanlığın kutlu bir dönüm noktasıdır. İnsana, topluma ve Devlete eskiden farklı, yeni bir bakış açısidir.

Aydınlanmanın temelini, özünü oluşturan düşünce laikliktir.

Laiklik, evren ve evrende insanı aklî algılamaktır. Toplumda buyurma erkinin kaynağının koşulsuz beşeri irade olmasıdır. Erkin kurumsallaşması hukuktur. Laiklik, hukukun maddi kaynağının mutlak surette beşeri irade, şekli kaynağının kanun veya yerine göre örf ve adet olmasıdır.

Toplumda buyurma erkinin, yani egemenliğin kaynağının beşeri irade olması, hukuk esas olmak üzere, egemenliği kullanan organ ve kişilerin eylem ve işlemlerinin öğrenilmesi, değerlendirilebilmesi ve denetlenebilmesi fikrini ortaya çıkarmıştır. Kuşkusuz, değerlendirme ve denetleme, ancak söz konusu eylem ve işlemlere nüfuz etmek, yani onların bilgisine ulaşmakla mümkündür.

Buradan, iradeleri ile oluşturdukları Devletin, kendisini oluşturan kişilere karşı, gizli, saklı olabilecek eylem ve işlemlerinin olup olamayacağı meselesi ortaya çıkmıştır.

1 22.01.2010 günü Türk Hukuk Kurumu'nda sunulan konuşma.

2 Bu makale hakem incelemesinden geçirilmemiştir.

Çağının büyük aydınlanmacısı, Klasik Ceza Hukuku Okulunun kurucusu Carrara, iradeleri ile bir kamu tüzel kişisi olan Devleti oluşturan kim-selerin Devlete karşı suç işleyemeyeceklerini, bu bağlamda bu kişilerin Devletin belge ve bilgilerini öğrenmek hakları olduğunu, öyleyse onlara karşı Devletin sırlarının olamayacağını ileri sürmüştür.

Ancak, casusluk fiillerinin tarih kadar eski ol-duğu gerçeği karşısında, aksi düşünce daha bas-kın çıkmış, iradesi ile kendisini kuranlara karşı bile, çıkarları gerektirdiğinde, Devletin gizlenecek bilgi ve belgelerinin olabileceği kabul edilmiş-tir. Devlete karşı suçlar konusunda Napolyon Ceza Kanununu bu düşüncenin ürünü olmuştur. Bu ka-nunu, İtalyan Zanardelli Kanununun, Alman Ceza Kanunu izlemiştir.

Devlete karşı suçların olabileceğini kabul et-mekle iş bitmemiştir

Bir yandan Devletin eylem ve işlemlerinin şef-faflığı ilkesinin istisnası olarak Devlet sırrı ve kamu idarelerinin gizli kalması gereken bilgi ve belgele-ri meselesi ortaya çıkarken, öte yandan, kanuni-lik ilkesinin zorunlu sonucu olarak, bunların han-gi tanım, kapsam ve sınırlar içinde suç olacakları ve bir suçla ilişkili olduklarında, ispat aracı olarak nasıl kullanılabilecekleri meselesi ortaya çıkmıştır.

Her iki mesele hâlâ kıyasıya tartışılmaktadır.

Tartışmanın odağında, Devletin kendisinin mi, yoksa Devletin çıkarlarının mı cezai himayenin konusu olduğu meselesi bulunmaktadır. Liberal-demokratik bir toplum, hukuk, Devlet düzeninde Devletin kendisi değil, ama bir kamu tüzel kişisi olarak Devletin haiz olduğu çıkarları cezai hima-yenin konusudur.

Güvenliğin sağlanmasında Devletin hayati çıkarı bulunmaktadır. Devlet, silahlı kuvvetlere sa-hip, siyasi bir oluşumdur. Öyleyse, güven içinde ol-ması, açıkçası varlığını sürdürmesi, Devletin, giz-li kalması gereken askeri, siyasi bilgi ve belgelere sahip olmasını zorunlu kılmaktadır.

III

Liberal-demokratik bir toplum, hukuk, Devlet düzeninin kanunu olarak bilinen Zanardelli Kanunu, Devlet sırrını, İkinci Kitabının Birinci Babında, Devletin Emniyetine Karşı Cürümler adı altında, İkinci Faslında Vatan aleyhinde cürümler arasında 107, 108, 109 ve 110 maddelerinde dü-zenlemiştir. 107, 108 ve 109. maddeler Devletin

emniyetine müteallik sırları ifşa etmek, 110. mad-de ise Casuslukla ilgilidir.

Devletin emniyetine müteallik sırlar, siyasi ve askeri sırlardır.

Kanunda Devletin emniyetine müteallik sırla-rın nelerden ibaret olacağı teker teker belirlenmiş değildir. Bunlar, askeri mühimmat ve harekâta, kale ve istihkâmlara, üs ve tesislere, birliklere ilişkin plan ve resimler, hizmete ilişkin diğer bil-gi ve belgelerdir. Siyasi sırlara gelince, bunlar, Devletin emniyetine ilişkin olmalıdır. Devlet idare-sine ait sıradan bilgiler ve bunları içeren belgeler siyasi sır olarak değerlendirilemezler. Zanardelli Kanununda, Devletin, İdaresinin eylem ve işleme-rinin herkese açık olması kural, gizli kalması, yani yalnızca bazı kişi veya kişilerce bilinmesi kuralın istisnadır.

Söz konusu bilgi ve belgelerin, bir suçla iliş-kili olduklarında, yargı mercilerince suçunkanıtı olarak elde edilebilmeleri ve kullanılabil-meleri, muhafaza etmekle görevli ve yetkili kılınan kişinin amirinin iznine tabi kılınmış, böylece, ceza yargıla-masında, "delil serbestisi" ilkesine bir istisna geti-rilmiş olmaktadır.

IV

Birinci Dünya Savaşı insanlığa pahalıya mal olmuştur.

Gerçekten savaşın yıkıntıları üzerinde yükselen Faşizmin hedefi, zaafiyetini gidererek Devleti güç-lü kılmak olmuştur. Bu düşünce, bir yandan Devlete bakış açısının değişmesi sonucunu doğururken, öte yandan Devletin korunması zımında Devlet aley-hine suçların nicelik ve nitelik bakımından ciddi bir biçimde değişmesi sonucunu doğurmuştur. Bunun başyapıtı 1930 tarihli İtalyan Ceza Kanunudur.

İCK. İkinci Kitabının Birinci babı Devletin kiş-i-liğine karşı suçların Birinci faslında, Devletin ulus-lararası kişiliğine karşı suçlar arasında, Devlet sır-rını, Devletin güvenliğine veya dahili yahut ulus-lararası çıkarlarına ilişkin bilgi ve belgeler, yetki-li makamların ifşa edilmesini, açıklanmasını ve ya-yılmasını yasakladığı haberler, Devletin güvenliği-nin icabı olarak gizli kalması gereken fenni keşif veya ihtiraları yahut sınai yenilikler olarak biçim-lendirmiş, ancak her grup belge ve bilgi için bir ta-nım vermekten kaçınmıştır.

Doktrin, hâlâ herkesçe kabul edilebilir bir ta-nım vermenin sıkıntısı içindedir. Ancak, Devletin

gizli kalması gereken bilgi ve belgeleri, mahiyeti gereği, kendinden gizli kalması gereken bilgi ve belgeler ve yetkili makamların gizlilik verdiği bilgi ve belgeler olarak tasnif edilmektedirler.

Gizli kalması gereken veya idarece gizlilik verilen bilgi ve belgeler, bir suçla ilişkili olduğunda veya görüldüğünde, bunların mahkeme önüne gertirilebilmesi, açıklanabilmesi onlara sahip olan idarelerin izin vermesine tabi kılınmıştır.

Böylece idarelerin bilgi ve belgelerinin Devlet sırrı kapsamında görülmesinin takdirinin kendilerinin değerlendirmesine bırakılmış olmasını, o dönem revaçta olan Nazi/Faşist devletler, Nazizm/Faşizme özenen idareler sınırsız bir biçimde sömürmüş, işlenmiş olan birçok siyasi cinayet, beyaz yaka suçu, tertipler, dolaplar Devlet sırrı yaf-tası altında gizlenmiştir.

Naziler/Faşistler İkinci Dünya Savaşını çıkarmışlardır. Faşist/Nazi düşüncesi Aydınlanmaya, dolayısıyla liberal-demokratik toplum, hukuk, Devlet düşüncesine karşıdır.

V

İkinci Dünya Savaşı "insanı" bitirmiştir.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, insanı yenden kazanmanın çabasıdır. Bu çaba, mevzuat olarak, ifadesini, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde bulmuştur.

Bu bağlamda, savaştan Avrupa liberal-demokratik Devletleri hukuk düzenlerine, ilk kez "kanunun suç saydığı bir fiilin işlenmesi emrini kimse veremez, kimse de yerine getiremez" kuralı girmiştir.

Kuralın istisnası yoktur.

Rütbesi, sıfatı, makamı, yeri ne olursa olsun hiç kimse, hiçbir ad veya maksatla, kanunun suç saydığı bir fiilin işlenmesi emrini veremez, hiç kimse emri yerine getiremez. Emri veren de emri yerine getiren de sorumlu olur.

İlkenin zorunlu sonucu, suç nerede, kim tarafından işlenirse işlensin, kanıtı belge ve bilgiler nerede, ne adla bulunursa bulunsun, Devlet sırrı olmaz ilkesi olmuştur. Öyleyse, bir belge veya bilgi, suçsa veya suçun kanıtıysa, Devlet sırrı olmaz, Devlet sırrıysa, suç veya suçun kanıtı olmaz.

Böylece, Devlet sırrı arkasına sığınarak, kimse, Devletin organ, kurum ve kuruluşları yerinde olan kimselerin suç işlemelerinin engellenmesi sağlanmak istenmiştir.

Maalesef, bu ilkeye rağmen, 70'li yıllardan sonra, birçok ülke karanlık günlerden geçmiştir.

VI

Türkiye Cumhuriyeti Devletin en büyük eseri Türk Hukuk Devrimidir.

Hukuk Devriminin temeli, 1926/765 sayılı mülga Türk Ceza Kanunudur.

Bu kanun, Zanardelli Kanunundan ve genelde Napolyon Ceza Kanununun bir çevirisi olan Osmanlı İmparatorluğu Ceza Kanunundan yararlanılarak hazırlanmış, TBMM' in kabulü, Cumhurbaşkanının ilanı ile yürürlüğe konmuştur.

Devlet sırrı, kanunda, Zanardelli Kanunundaki biçimde yer almıştır.

Genellikle 1936' ılı yıllardan sonra, Ceza hukuku doktrini ve uygulaması, Rocco Kanununun etkisi altında kalmış, bu kanun esas olmak üzere Türk Ceza Kanunu birçok kez değiştirilmiştir.

Değişiklik, büyük ölçüde, Devletin şahsiyetine karşı cürümler arasında yer alan Devletin uluslararası şahsiyetine karşı cürümlerde olmuştur. Bu bağlamda, Devlet sırrı, 133, 134, 136, 137 ve 138. maddelerinde Rocco Kanunu esas olmak üzere yeniden düzenlenmiştir.

Kanun, Devletin emniyeti ya da dahili veya beynelmilel siyasi icabından olarak gizli kalması gereken bilgi ve belgeleri, yetkili makamların "neşir ve işaasını men ettikleri malumatın ifşaasını", Devletin emniyeti icabı olarak gizli kalması lazım gelen fenni keşif veya ihtira veya sınai yeniliklere ilişkin bilgi ve belgeleri Devlet sırrı kapsamında değerlendirmektedir.

Ülkemizde, diğer ülkelerden farksız olarak, Devlet sırrının, herkesçe kabul edilebilir bir tanımı yapılabilmemiş değildir.

1412 sayılı mülga CMUK, 49, 88. maddelerinde, Kanun emri gereği gizli kalması gereken veya kendilerine idarece gizlilik verilen bilgi ve belgelerin, bir suçla ilişkili görülmeleri halinde, bilgilerine ulaşılabilmemesini, o belge ve bilgilere sahip olan idarelerin iznine tabi kılınmıştır. Gerçekten, memur, tanık olarak çağırıldığında, izin verilmedikçe, bildiklerini açıklayamaz. Amir içeriğinin açıklanması memleketin selametine zarar verir dediğinde, resmi dairelerde saklı evrak ve sair vesikaların gösterilmesi ve teslimi istenemez.

Bu demektir ki, sadece devlet sırrının değil, açıklanması memleketin selametine zarar

vereceği düşünülen belgelerin içeriklerinin açıklanması da ilgili idarelerin tasarrufuna bırakılmış olmaktadır.

Bu, geçmişte, hakkın kötüye kullanılması, hatta çoğu kez Devletin organı, kurum veya kuruluşları yerindeki kişilerin işlemiş oldukları suçların örtbas edilmesi veya takipsiz kalması sonucunu doğurmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti 1954' ten bu yana AİHS' in tarafıdır. Gerek 1961 Anayasası gerekse 1982 Anayasası, Cumhuriyetin niteliğini belirtirken, AİHS' ine göndermede bulunmaktadır. Öte yandan, 61 ve 82 Anayasaları, ifadesinin kötülüğü bir yana, kanunun suç saydığı bir fiilin emrini kimse veremez, kimse de yerine getiremez kuralına yer vermiş bulunmaktadır. Kuralın istisnası yoktur. Kural birçok kanunda aynen tekrar edilmiştir.

Bundan, açıkça, suçun, suçla ilişkili belge ve bilgilerin Devlet sırrı olamayacağı, bunların temin edilmesinin, açıklanmasının memleketin selametine zarar vermeyeceği sonucu çıkmaktadır. Devletin görevi, varlığının nedeni, kim işlemiş olursa olsun, suçları örtbas etmemek, ortaya çıkarmak, yargılamak, cezalandırmaktır.

Hukukun eksik veya yanlış anlaşılması hukukun kabahati değildir.

AİHS' in tarafı olarak, ülkesindeki herkese insan haklarını sağlama sözü veren Devlet, hiçbir ad ve maksatla, organı, kurum ve kuruluşları yerinde olan kişilerin işlemiş oldukları suçları örtbas edemez. Bu kişiler bakımından suçların takibini, kanıtlarının elde edilmesini zorlaştıramaz.

Uygar bir toplumda, herkes, ayrıcalıksız, hesap vermek zorundadır. Bu hukuk devletinin, hukukun üstünlüğünün gereğidir.

VII

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, Devlet sırrını, İkinci kitap, Millete ve Devlete karşı suçlar başlığı altında Dördüncü kısmının Yedinci bölümünde "Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk" adıyla 326 ve devamındaki maddelerinde düzenlemiştir.

Devlet sırrı ihlallerini düzenlerken, Kanun, mülga Türk Ceza Kanunundan daha fazla madde kullanmış, daha ayrıntılı düzenleme yapmıştır.

Ancak, Kanun, 326. maddesinde "Devletin güvenliğine veya iç veya dış siyasi yararlarına ilişkin belge veya vesikalar" diyerek, 32, 328, 329 ve 330. maddelerinde "Devletin güvenliği veya iç

veya dış siyasi yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgiler" derken, 335, 336, 337. maddelerinde "Yetkili makamların kanun ve düzenleyici işlemlere göre açıklanmasını yasakladığı ve niteliği bakımından gizli kalması gereken bilgiler" derken ve 333. maddede "gizli kalması gereken keşif veya yeni buluşları ve sinai yenilikleri" derken mülga ceza kanunundan farklı bir Devlet sırrı kavramı getirmemiştir.

Gerçekten, Kanun, bir yandan özünden, kendinden, mahiyetinden ötürü Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasi yararları bakımından gizli kalması gereken belge ve bilgilerin elde edilmesi, açıklanması ihlallerini niceliksel olarak yaygınlaştırırken, öte yandan yetkili idarelerin kanun ve düzenleyici işlemlerle açıklanmasını yasakladığı belgeler ve bilgilerin gizliliğinin ihlallerini hem niceliksel hem de niteliksel olarak yaygınlaştırmıştır.

Böylece, Kanun, 1930 İtalyan Ceza Kanunu esas alınarak yeniden biçimlendirilen 765 sayılı mülga Ceza Kanununun çok daha gerisine düşmüş, idarenin eylem ve işlemlerinin açıklığı kuralı, önemli ölçüde ihlal edilmiş, Devletin organı, kurum ve kuruluşları yerinde olan kimselerin eylem ve işlemleri denetimsiz bırakılmıştır.

CMK., 47. maddede Devlet sırrı niteliğindeki bilgilerle ilgili tanıklığı, 125. maddede içeriği Devlet sırrı niteliğindeki belgelerin mahkemece incelenmesini düzenlemiştir. Kanun, burada, hem zaten hukuk düzeninde mevcut olan bir kuralı tekrarlamış, hem de Devlet sırrını tanımlamaya çalışmıştır.

Anayasaya, AİHS' ne uygun olarak, Kanun, "bir suç olgusuna ilişkin bilgiler Devlet sırrı olarak mahkemeye karşı gizli tutulamaz", "bir suç olgusuna ilişkin bilgileri içeren belgeler Devlet sırrı olarak mahkemeye karşı gizli tutulamaz" diyerek, bu tür bilgilerin ve bu tür bilgileri içeren belgelerin, Devletin organı, kurum ve kuruluşları yerinde olan kimselerin takdirlerine dayalı olarak yarıdan kaçırılmasını engellemek, böylece yeri, unvanı, rütbesi ne olursa olsun, kamu görevi yapan kimselerin, kullandıkları Devlet erkinin arkasına sığınarak, suç işlemlerinin önüne geçmek istemiştir.

Kanun, Devlet sırrını, açıklanması Devletin dış ilişkilerine, milli savunmasına ve milli güvenliğine zarar verebilecek, anayasal düzeni ve dış ilişkilerinde tehlike yaratabilecek nitelikteki bilgiler ve o bilgileri içeren belgeler biçiminde tanımlamıştır.

Tanım yetersizdir.

Gerçekten, tanım, "Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasi yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgileri" ve belgeleri, yani kendinden, özünden sır olan belge ve bilgileri ifade etmekte, ancak "yetkili makamların açıklanmasını yasakladığı ve niteliği bakımından gizli kalması gereken bilgilerin" ve belgelerin nelere ilişkin oldukları konusunda suskun kalmaktadır. Bu demektir ki, Kanun, Devlet sırrının tanımı, kapsamı ve sınırları konusunda süregelen tartışmaları ortadan kaldırmamış, tersine tartışmaları artırmıştır.

Bununla birlikte, Kanun, mülga CMUK' dan farklı olarak, (m.49, 88) önemli bir yenilik getirmiştir. Kanun, Devlet sırlarına ilişkin olarak ilgili kamu görevlisinin tanıklığında, resmi yerlerde saklı evrakın görülmesinde veya gösterilmesinde amirin izin vermesi veya amirden izin alınması şartını kaldırmıştır.

Kısacası, Kanun, bir "suç olgusuna" ilişkin bilgi ve belgelerin, Devlet sırrı olarak mahkemeye karşı gizli tutulamaması, öyleyse idarelerin izninin gerekmemesi kuralını getirmiştir.

VIII

Devlet sırrı niteliğindeki bilgiler tanıklıkla ilgilidir.

Kanun, 47/2. maddesi hükmünde, tanığı, zabıt katibi dahil olmaksızın, mahkeme heyeti veya hakiminin dinlemesini emretmektedir. Hükümden, açıkça, savcının tanığı dinleyemeyeceği sonucu çıkmaktadır.

İçeriği Devlet sırrı niteliği taşıyan belgeler, arama ve elkoymanın konusudur.

Kanun, 125/2. maddesi hükmünde, söz konusu belgelerin ancak mahkeme hâkimi veya heyeti tarafından incelenebileceğini belirtmektedir. Savcı, içeriği Devlet sırrı niteliği taşıyan belgeleri inceleyemez.

Kuşkusuz, belgeleri incelemek, bunların bulunduğu yerlere girmek, isnat konusu suçla sınırlı olarak bu yerlerde arama yapmak hakkını da içerir.

Kanunun "mahkemeye karşı", "mahkeme hâkimi veya heyeti", "mahkeme başkanı" demesinden, tanıklığın, belgelerin incelenmesinin, ancak Kovuşturma evresinde mümkün olabileceğini akla getirmektedir.

Böyle düşünüldüğünde, soruşturma evresinde, kanıtların elde edilmesine ilişkin usulî

işlemlerin yapılamayacağı sonucu çıkmaktadır. Çünkü bu evrede, ne mahkeme, ne mahkeme önüne getirilmiş suç iddiası, ne de hâkim vardır.

Kanıtız kamu davası açılmaz.

Soruşturma evresi sonunda toplanan deliller suçun işlendiği konusunda yeterli şüphe oluşturursa Cumhuriyet savcısı Kamu davası açmak zordur (CMK. m. 170).

Böyle olunca, kanun boşluğu karşısında, madem koruma tedbirleri hâkimden veya mahkemeden istenebilmektedir, savcının, bu yolla işi mahkeme önüne götürebileceğini kabul etmek gerekecektir.

Ceza muhakemesinde kıyas mümkündür.

Benzerliğinden ötürü, koruma tedbirlerinde izlenen yolun, kıyasen burada uygulanabileceğini düşünüyoruz.

IX

Hâkim veya mahkeme başkanı, tanığı dinledikten sonra, tanığın açıklamalarından sadece soruşturma veya kovuşturma konusu suçu açıklığa kavuşturabilecek nitelikte olan bilgileri tutanağa kayıt ettirir.

Soruşturma gizlidir. Bu evrede tutanak görülemez.

Kovuşturma alenidir. Davanın tarafları, katılanlar, tutanağı görmek, değerlendirmek hakkına sahiptir.

47. madde hükmü, alt sınırı beş yıl veya daha fazla olan suçlarda uygulanabilir. Bu demektir ki, cezasının alt sınırı beş yıldan az olan suçlarda bu hüküm uygulanamayacaktır. Bunun doğru bir tercih olduğunu düşünmüyoruz.

Cumhurbaşkanının tanıklığı söz konusu olduğunda sırrın niteliğini ve mahkemeye bildirilmesini kendisi takdir eder.

Kanun mahkemeye bildirmeden söz etmektedir. Öyleyse, cumhurbaşkanı ne hâkim önüne ne de mahkeme önüne çıkarılabilir. Savcı cumhurbaşkanının bilgisine başvuramaz.

Bilginin niteliğini cumhurbaşkanı değerlendirir.

İçeriği Devlet sırrı niteliğindeki belgelere gelince, 125. madde, bunların ancak mahkeme heyeti veya hâkimi tarafından incelenebileceğini belirtmektedir.

Belgeler alınamaz, sureti çıkarılamaz, fotokopisi yapılamaz, filmi çekilemez. Belgelerde yer

alan ve sadece yüklenen suçu açıklığa kavuşturacak olan hâkim veya mahkeme başkanı tarafından tutanağa kaydedirilir.

Yukarıdaki tartışma burada da geçerlidir.

125. madde hükmü, alt sınırı beş yıl veya daha fazla olan suçlarda uygulanabilir.

X

Kısaca değerlendirmek istiyoruz.

Kanun, kendinden, özünden Devlet sırrı olan belge ve bilgileri düzenlemede, liberal-demokratik toplum, hukuk, Devlet yapısının gereklerini sağlamamış, kaldırdığı mevzuatın gerisine düşmüştür. Bu durum, görülmeli, gözden geçirilmelidir.

Kanunda, Devlet idarelerinin tasarruflarıyla gizlilik kazandırdığı belge ve bilgilerde, liberal-demokratik toplum, hukuk, Devlet düzeninin gereklerine uyulmamış, Devleti korumak görüntüsü altında, söz konusu idarelerin hukuka aykırı tasarrufları denetimden kaçırılmak istenmiş, gizlilik

alanının genişletilmesi eğilimlerine katkıda bulunulmuştur.

Bu kabul edilebilir bir düzenleme değildir. Devlet sırrı ile devlet idarelerinin sırlarının karıştırılmasından kaçınılmalıdır.

Suçun, suçun kanıtlarının Devlet sırrı olamayacağı ifade edilirken zaten malum olan ilan edilmiştir. Bu bir yenilik değildir. İlkenin zaman zaman ihlal edilmiş olması hukukun kabahati değildir, hukukuna duyarlı olmayan veya duyarlı olmamakta direnen toplumun kabahatidir.

Suçla ilişkili olduğunda hiçbir bilgi ve belgenin hâkime karşı gizli olamayacağının kabul edilmiş olması önemli bir gelişmedir.

Tanıklık ve arama, tartışmaları giderecek biçimde yeniden düzenlenmelidir.

Toplantımıza katılarak bizleri onurlandıran siz değerli dinleyicilere en içten saygılar sunuyorum, esenlikler diliyorum.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

ANTOLISEI, **Manuale di diritto penale**, PS., II, Milano 1966.
 EREM, **Ceza Usulü Hukuku**, Ankara 1973.
 EREM, **Türk Ceza Hukuku**, C. II, HH., Ankara 1965.
 FEYZİOĞLU, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Tanıklık**, Ankara 1996.
 FIANDACA-MUSCO, **Diritto penale**, PS., Bolgna 1983.
 KUNTER, **Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, İstanbul 1981.
 LEONE, **Istituzioni di diritto processuale penale**, Napoli, 1965.

MAJNO, **Ceza Kanunu Şerhi**, C. 2, Ankara 1978.
 MANZINI, **Trattato di diritto penale italiani, volume quarto, Delitti contro la personalita dello stato**, UTED, Torino 1988.
 MAGGIORE, **Diritto penale**, V. II, PS., TP.
 TOSUN, **Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri**, İstanbul 1981.